

С над 50% расте средният лош дълг на българите през 2015 година

- Общият обем на задълженията расте при по-малък брой обработени случаи, показват годишните данни на Асоциацията на колекторските агенции в България
- Банките се завръщат като основен клиент на колекторските агенции в страната – 63% от възложените дългове в бранша са банкови
- Непогасените дългове за бързи кредити заемат все по-незначителен дял сред обработваните от колекторския бранш, телекомите запазват позициите си отпреди година

Средното необслужвано задължение на българите расте с над 50% на годишна база. Ако през 2014 г. размерът на дълга е бил 485 лева, то за 2015 г. този показател вече се равнява на 747 лева. Това посочват от Асоциацията на колекторските агенции в България (АКАБГ) в годишните си обзорни данни за пазара на събиране на вземания. Данните са базирани на проучване, което се провежда от независимия институт за маркетингови изследвания Ипсос България по поръчка на асоциацията. Обхващат обработваните дългове от 16-те компании, членуващи в нея и които заемат дял от над 75% от пазара на необслужвани задължения.

„Действително покачването в средния размер е значително, като това рефлектира и върху общия обем на възложените задължения на колектори за 2015 г. – над 1.96 млрд. лева при 1.43 млрд. лева за предходната 2014 г.“, коментира Милена Виденова, заместник-председател на асоциацията.

По думите ѝ, растящият обем общи задължения не означава по-голям брой случаи, дори напротив. *„Случаите на задължени българи, които достигат до специалистите по събирането на вземания намаляват като брой. През 2015 г. те са малко над 2.6 милиона, докато през 2014 г. наброяваха 2.95 млн. Можем да обобщим, че хората, изпаднали в невъзможност или нежелание да погасят заема си, са вероятно по-малко, но с по-значими задължения“*, казва още Виденова.

Според експертите, ръстът в средния размер на дълга на фона на намаляващия брой случаи се дължи предимно на дълговете към банки. *„Банките се завърнаха като основен клиент на колекторските агенции през 2015 г. Те са възложили над 60% от обема, обработван в нашия сектор, което отдаваме на плахото раздвижване в кредитирането на пазара, както и на процесите по подготовка за стрес тестовете, които стартираха през февруари 2016 г.“*, казва Александер Грилихес, член на УС на АКАБГ. *„Банковите дългове традиционно са с по-голям размер в сравнение с тези на другите основни клиенти на бранша – телекомите, и*

нарастването на възлаганията по тези продукти има чувствително влияние върху обемите, които обработваме.“

По отношение на банковите продукти, обработвани от специализирани агенции, най-голям е броят на задълженията за потребителски кредити, следвани от кредитни карти, а най-незначителен е делът на дълговете по ипотечни кредити. Според АКАБГ, това е традиционно за кредитополучателите в страната, които приоритетно обслужват заемите си за жилище.

Телекомите, от своя страна, обичайно възлагат по-голям брой случаи с малки по размер индивидуални задължения. В този сегмент е отчетено еднократно голямо възлагане в началото на годината – на стари задължения, но с изключение на това, не се забелязва голямо натрупване на подобен род дългове. Процентът на задълженията, възложени на членовете на АКАБГ, за небанкови финансови продукти или т.нар „бързи“ кредити намалява осезаемо в рамките на 2015 г., като достига до около 6% от всички възложени на фона на 16% за предходната година.

Същевременно, нивата на обслужване на задълженията през 2015 г. се подобряват на годишна база. От компаниите за събиране на вземания обясняват това с цялостния икономически ръст и увеличаването на финансовата стабилност на домакинствата. Според тях няма съществени изменения в профила на длъжника. *„Задълженелите българи все още могат да се разделят условно в две категории. Едната е на млад човек, изтеглил необмислен кредит, най-често потребителски. Този тип потребители често използват и лизингови продукти. Другата категория все още са хората над 40 години, чиито бизнес планове са претърпели неуспех по време на кризата и те продължават да изпитват затруднения в погасяването на различни по естество заеми и днес“*, обяснява Зорница Димитрова, член на АКАБГ.

Според данните на АКАБГ, тенденцията за продажба на дълговете е растяща и през 2015 г., като за този период на колекторски агенции са прехвърлени 456.7 млн. лв. необслужвани дългове. Само за последното тримесечие на годината, което по принцип е най-активно в това отношение, сделките надхвърлят тези, сключени през цялата 2014 г., но по-високата активност е налице и през останалата част от годината.

При междуфирмените вземания се наблюдава отчетлив ръст с около 90% на възложените за събиране дългове за изминалата година в сравнение с 2014 г. При това средната продължителност на събиране на вземанията между компаниите е намаляла от 106 дни за 2014 г. до 80 дни за 2015 г., което очертава тенденция за ускоряване на процеса на изплащане на междуфирмените задължения. *„Всичко това ясно показва, че все повече компании ползват подизпълнители за дейността си по събиране на вземания и така имат възможността да се фокусират върху собствения си бизнес. Това определено е здравословно за средата“*, отбеляза Милена Виденова.

Средната продължителност на погасяването на междуфирмените задължения продължава да остава много висока в сферата на строителството, където периодът е между 120 и 210 дни, при земеделието е между 90 и 180 дни, по-динамичен е процесът в металургията – между 60 и 120 дни. Като причини за тези тенденции Милена Виденова отбелязва изпълнението на обществени поръчки в строителния бранш, където процедурите по изплащане са по-тромави, а в земеделието субсидиите, на които се разчита. Бавното обслужване на сделките в трите сегмента също е сред причините за забавянето на плащанията.

От Асоциацията на колекторските агенции не очакват значими сътресения през 2016 г. - нито по отношение на нивата на възлагане, нито при обслужването на задълженията. *„Дълговете, подавани към колекторски агенции, винаги са били резултат по-скоро от нежелание или погрешна преценка от страна на платците, а не от неразрешими финансови затруднения. В този контекст нивата на задлъжнялост през 2016 г. надали ще се понижат, тъй като са подчинени по-скоро на социокултурни фактори, а не на чисто икономически. В същото време се надяваме общата икономическа картина да се запази стабилна и да не станем свидетели на по-високи нива на задлъжнялост в страната”,* обобщава Райна Миткова, председател на АКАБГ.